

Sveriges Företagshälsor

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementets diarienummer: A2022/01164

Svar på remissen:

Steg framåt, med arbetsmiljön i fokus SOU 2022:45

Sveriges Företagshälsor har blivit ombedda att svara på remissen av SOU 2022:45, Steg framåt, med arbetsmiljön i fokus.

Sveriges företagshälsor har med spänning följt utredningens arbete, och är nu glada över att få komma i tals i denna viktiga utredning.

Vi väljer dock att lämna områdena om ett utvidgat rådighetsansvar och sanktionsavgifter på fler områden utan kommentarer. Detta för att koncentrera oss på den del som handlar om utökad användning av företagshälsovård i det förebyggande arbetsmiljöarbetet, en del som vi tror hade varit mer utvecklad och mer framåtsyftande om utredningen på ett tydligare sätt hade knutit kompetens om företagshälsovård till sig.

Vi ser trots detta positivt på de förändringar i lagstiftningen som föreslås i syfte att utöka användningen av företagshälsovård i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

De förändringar som föreslås i arbetsmiljölagen 3kap.2 a § kommer att tjäna som en bra påminnelse om att det är nödvändigt att analysera vilken typ av hjälp och stöd som behövs för ett systematiskt och förebyggande arbetsmiljöarbete. Förändringarna innebär också att det kan bli lättare att förstå ansvaret och se till att den företagshälsovård som arbetsförhållandena kräver finns att tillgå, och vad som är att anse som företagshälsovård. Att det i 6 kap. 9§ förtydligas att skyddskommittén ska behandla frågor om företagshälsovård i det förebyggande arbetsmiljöarbetet kan innebära att företagshälsovårdens kompetens tas i anspråk i ett tidigare skede än vad det gör i dag.

Tyvärr kan vi konstatera att dessa förslag allena inte kommer att göra att arbetsgivare som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet i högre utsträckning än i dag kommer att använda företagshälsovården i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Framför allt tror vi inte

att förändringarna i lagstiftningen kommer att bidra till att jämna ut de skillnader som finns i användningen av företagshälsovård mellan kvinno- och mansdominerade sektorer på arbetsmarknaden. Möjligen blir det lättare för arbetsmiljöverket att analysera om arbetsgivaren har gjort en analys av vilken kompetens som behövs i det förebyggande arbetsmiljöarbetet, och om ärendet har hanterats i rätt forum.

För att nå de mål som ändå sattes upp för utredningen behövs det andra förändringar i arbetsmiljölagstiftningen och i arbetsmiljöförordningen, i redovisningslagen, i Arbetsmiljöverkets och Försäkringskassans olika regelverk och i statens ansvar för företagshälsovårdens kompetensförsörjning.

En del av de förändringar som behövs omnämns kort i kapitlet om 5.6.2 där några av de saker vi som förening tror behöver förändras kort sammanfattas. Vi är också, i stort, eniga i de övergripande slutsatser som den referensgrupp bestående av arbetsmarknadens parter kom fram till, med det undantaget att analysen kring varför vissa mindre arbetsgivare har svårt att hitta en företagshälsa att ta hjälp av bygger på ett felaktigt antagande. Det handlar snarare om att det inte finns kapacitet, och att en del av våra medlemmar då känner sig nödgade att tacka nej till uppdrag.

Vi anser dock att det största enskilda hindret för att kunna utöka användningen av företagshälsovård i det förebyggande arbetsmiljöarbetet är den [kompetenskris](#) som råder inom företagshälsovården, det saknas framför allt läkare som har kompetens inom området och medelåldern ligger på 65+.

Det är väl känt att av drygt 1100 läkare med kompetens inom företagshälsovård eller [arbetsmedicin](#) är 900 över 65 år, att utbildningen till företagsläkare/ST arbetsmedicin inte har någon offentlig finansiering och att den varken ingår i regionernas ST program eller har någon nationell samordning. Likaså är den problematiska demografin bland arbetsmiljöingenjörer känd, och att det saknas utbildningsplatser även där, liksom att det saknas utbildningsplatser för specialistutbildningen till företagssköterska, till ergonomer och till psykologer. Branschen lider numera brist även på hälsovetare med folkhälsoinriktning.

Utredningen gör en kort och kärnfull genomgång av de utredningar som finns på området och vi kan inte låta bli att slå av mängden utredningar och skarpa förslag som tagits fram. Vi ser också att flera utredningar gör samma problembeskrivning och kommer fram till samma förslag på lösning på de problem som finns. Vi är därför inte eniga med utredningens förslag om att det är något som behövs en utredning till för att utreda det som redan är utrett, utan ser att regeringen går igenom de förslag som finns och fattar beslut om att genomföra de mest angelägna.

Det första och mest angelägna beslutet som bör fattas handlar enligt vår mening om företagshälsovårdens kompetensförsörjning där lösningen kan vara:

Ett samlat utbildningsuppdrag med en tydlig huvudman som samordnar insatserna för utbildningen av samtliga professioner inom företagshälsan med fokus på ST arbetsmedicin och arbetsmiljöingenjörer.

Att arbetsmedicin ska ingå i regionernas ansvar när det gäller att organisera ST-tjänster samtidigt som utbildningsuppdraget samordnas nationellt.

För Sveriges Företagshälsor

Peter Munck af Rosenschöld